

edícia
AUGUSTÍN

Juraj Pigula (ed.)

MILOSRDNÉ SRDCE

ZO ŽIVOTA A SPISOV SV. AUGUSTÍNA

 ZACHEJ.sk

MILOSRDNÉ SRDCE

ZO ŽIVOTA A SPISOV SV. AUGUSTÍNA

edícia

AUGUSTÍN

Juraj Pigula (ed.)

MILOSRDNÉ SRDCE

ZO ŽIVOTA A SPISOV SV. AUGUSTÍNA

Vydal: © Zachej.sk, 2016

Editor: © Juraj Pigula

Grafika: © Tomáš Kyška

Autori:

Ján Krupa

(Cesta svätého Augustína k obráteniu)

Vittorino Grossi

(Svätý Augustín a milosrdenstvo) – preklad: Ján Kulič

Juraj Pigula

(O milosrdenstve)

ISBN: 978-80-8211-014-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

ÚVOD

Svätému Augustínovi sa zvyčajne prisudzuje mnoho charakteristík. Niektoré, ako napríklad „doktor milosti“, sú však človeku dneška, ktorý neštuduje teológiu, trochu neznáme. Keď som sa raz jedného zo svojich študentov pýtal, prečo svätého Augustína kresťanská tradícia nazýva doktorom milosti, odpovedal mi: „Pretože bol veľký hriešnik a obrátil sa.“ Nepamätám sa, či ten študent urobil skúšku, lebo otázku som dal kvôli tomu, aby sme rozprávali o Augustínovej náuke o milosti a o pelagiánskej polemike. Určite však vystihol niečo, čomu rozumie každý. Augustín bol

hriešnikom, ktorý stretol Milosrdenstvo a obrátil sa.

Charakteristika, ktorá sa mi veľmi páči a je zrozumiteľná človeku dneška, znie „svätý Augustín ako žobrák milosrdenstva“. Takejto charakteristike svätého Augustína, veľkého hriešnika a láskou vášnivo zapáleného svätca, azda rozumieme lepšie. On zakúsil silu Božieho milosrdenstva na vlastnej koži a stal sa jeho neúnavným ohlasovateľom medzi ľuďmi či už v kázňach, alebo vo svojich nespočetných spisoch. Nikdy však nezabudol, že zostane po celý život „žobrákom Božieho milosrdenstva“, pretože sa každý deň modlí: „Odpusť nám naše viny“ (Mt 6,12).

Naša kniha *Milosrdné srdce* chce priblížiť duchovný odkaz svätého Augustína k téme milosrdenstva. Aká bola cesta svätého Augustína k milosrdenstvu, sa dočítate v prvej časti knihy. Ide o nezvyčajný životopis, kde sa opisuje kontext doby a kultúry rímskeho sveta, aby sme lepšie porozumeli samotnej osobe svätého Augustína a jeho obráteniu. V druhej časti knihy sa dlhoročný

znalec myslenia a spisov biskupa z Hippo, P. Vittorino Grossi, zaoberá hlavnými témami o milosrdenstve, ktoré svätý Augustín vo svojej dlhoročnej pastoračnej praxi nastolil. Posledná časť knihy je výberom textov o milosrdenstve. Nádherné a konkrétne texty pomôžu každému lepšie a živo si predstaviť, ako svätý Augustín dokázal o milosrdenstve hovoriť a skutočne ho aj žiť. Verím, že sa stanú pre mnohých čitateľov silnou inšpiráciou pre každodenný život.

Juraj Pigula, augustinián

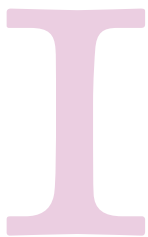
EDIČNÁ POZNÁMKA

Pri citovaní zo Žalmov používa sv. Augustín číslovanie podľa gréckeho prekladu Septuaginty (LXX). Jeho spôsob číslovania sme zachovali. Čitateľ nájde v katolíckych prekladoch Biblie zvyčajne číslo jednotlivého žalmu podľa masoretského textu, preto musí konzultovať čísla žalmov podľa Septuaginty (LXX); tieto čísla sú uvedené v textoch Písma v zátvorke.

Niektoré texty Svätého písma v dielach sv. Augustína nie sú úplne totožné s textami, ktoré máme k dispozícii dnes. Rozdiely možno nájsť hlavne pri Starom zákone, lebo sv. Augustín vlastnil staré latinské preklady Vetus Latina a iné z gréckej Septuaginty (LXX). Dnes sa starozákonné texty, prekladajú z hebrejského masoretského textu.

CESTA SVÄTÉHO AUGUSTÍNA K OBRÁTENIU

ZÁNIK ANTICKÉHO SVETA¹

Keď sa v roku 354 Augustín narodil, Rím už mal vyše tisíc rokov a vládol nad svetovou ríšou. Niekdajšia severo-africká kráľovská ríša Numídia, v ktorej ležalo Augustínovo rodisko Tagaste, bola za Júlia Cézara začlenená do rímskej pro-

¹MARKUS, R. A.: *Saeculum. History and society in the theology of st. Augustine*, Cambridge University Press, Cambridge 1970.

vincie Afrika a už štyristo rokov bola pod vplyvom rímskej kultúry, ktorá zatlačila pôvodnú berberskú kultúru na okraj, aj keď ju nezničila úplne. Niektoré časti obyvateľstva hovorili ešte berberskou rečou a aj Augustínova matka Monika – ktorú dnes uctievame ako sv. Moniku – asi pochádzala z tohto národného kmeňa. Rímsky prvok však podstatne prevládal. Augustínovou materinskou rečou bola latinčina a rodina mala rímske štátne občianstvo, ktoré cisár Caracalla v roku 212 po Kristovi priznal všetkým slobodným občanom rímskych provincií.

V čase Augustínovho narodenia Rím už viac ako jednu generáciu nebol hlavným mestom ríše, lebo cisár Konštantín v roku 330 preložil hlavné mesto ríše do Konštantínopolu, dnešného Istanbulu. Konštantín bol prvým kresťanom na rímskom cisárskom stolci. Hoci sa nechal pokrstiť asi až na smrteľnej posteli, písomné a archeologické pramene ho prezentujú ako presvedčeného kresťana.

Výnimočnú účinnosť mal Milánsky tolerančný edikt (313), ktorý dal kresťanom v ríši plnú náboženskú slobodu a ukončil prenasledovania. Augustín sa teda narodil do kresťanskej cisárskej ríše, aj keď do jeho detstva spadá krátka vláda cisára Juliána Apostatu, ktorý sa neúspešne pokúšal zadržať víťazné ťaženie kresťanstva.

Zatiaľ čo sa vnútropoliticky cisárska moc v novej kresťanskej ríši upevňovala, začali sa mimo jej hraníc vynárať tiene, ktoré na konci 4. storočia boli stále hrozivejšie: sťahovanie národov. Začalo sa už o jedno storočie skôr. Podmienené zmenou klímy a nárastom obyvateľstva, ale aj chuťou na dobýjanie a dobrodružstvo, sa už od 2. storočia pred Kristom niektoré kmene severne a východne od Rímskej ríše dali do pohybu, aby hľadali nové územia na usadenie. Osudnými pre Rímsku ríšu sa tieto sťahovavé pohyby stali až od roku 375. V tomto roku vpadli z Číny vyhnaní Huni na územie okolo Čierneho mora, kde zničili ríšu východných Gótov. Len o tri roky neskôr došlo k prvej porážke Rimanov

na území ich ríše: po tom, čo Huni zničili Východogótsku ríšu, zaútočili na západných Gótov na území dnešnej Transylvánie. Tí sa dali do pohybu cez Dunaj do Rímskej ríše. V roku 378 porazili a zabili cisára Valensa v bitke pri Hadrianopoli. Táto udalosť sa stala pre súčasníkov symbolom hroziaceho nebezpečenstva. Góti si mienili podmaniť Balkán, čím by neboli potom ďaleko od Itálie a samotného Ríma. Mladý Augustín sa o týchto udalostiach dozvedel v Kartágu, kde vyučoval rétoriku a patrili k sekte manichejcov.

V roku 386 sa však Augustín obrátil na kresťanstvo, ktoré cisár Teodosius I. o päť rokov neskôr – v roku Augustínovej kňazskej vysviacky – vyhlásil za štátne náboženstvo. V roku 395 sa Augustín stal biskupom v Hippo a v tom istom roku zomrel cisár Theodosius. Na smrteľnej posteli rozdelil ríšu: východ dostal jeho starší syn Arkadius, západ zasa Honórius, ktorý bol ešte dieťaťom a pod poručníctvom generála Stilicha. Ten sa márne pokúšal zastaviť postup západných Gótov. A tak v roku 410 vyplie-